

Téma:

**Banki betétek adóztatásáról
szóló egyezmények Svájjal**

Időszak:

2013. január

Dátum:

2013. január 16.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
GAZDASÁGKUTATÓ KFT.

STRATEGOPOLIS
KÖRNYEZETGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS STRATÉGIAI KUTATÓ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

Tartalom

Problémafelvetés.....	3
A „Rubik” megállapodások	3
A megállapodások megkötése.....	4
a) Egyesült Királyság	5
b) Ausztria.....	5
c) Németország.....	5
Pro és Kontra	7
a) Pro érvek	7
b) Kontra érvek.....	7
Az Európai Unió kifogásai	8

Problémafelvetés

Általános tétel, hogy a magánszemélyek minden jövedelme, a belföldről és a külföldről származó egyaránt adóköteles. Ha valaki az adóbevallási és adófizetési kötelezettségének nem tesz eleget, akkor azt az állam kikényszerítheti és végső soron az állam büntetőhatalmával találhatja magát szembe. Az állam azonban adóbevételeihez fűződő igényeit csak akkor tudja érvényesíteni ha tudomása van polgárai jövedeleméről. A probléma különösen nagy súllyal esik latba a külföldről származó jövedelmek vonatkozásában. Az adófizetők bevallási hajlandóságára ösztönzőleg hathat, ha reális esélye van annak, hogy az adóhatóság információt kaphat a más országban lévő, be nem vallott jövedelmekről. Ha ennek még a lehetősége sem áll fenn, akkor az állampolgárnak nem lesz mitől tartania, nem lesz, ami visszatartsa az adóelkerüléstől. Egy másik ország nem csak azért válhat adózási szempontból kedvezővé valaki számára, mert alacsony adókulcsot alkalmaz, hanem azért is, mert biztos lehet benne, hogy a másik ország nem fog adótitkot szolgáltatni annak az országnak, amelyik adóztatni akarja a jövedelmét. Ezen országok egyike Svájc, amelynek bankjai a banktitokra vonatkozó szabályok miatt nem – vagy csak nagyon kivételes esetben – szolgáltatnak információkat ügyfeleiről. Magyarország és Svájc között 1982 óta van kettős adóztatást elkerülő egyezmény, azonban ez nem terjed ki az információcserére. Tehát a magyar adóhatóság megkeresése alapján Svájc nem fog adótitkot kiadni a belföldi illetőségű magánszemélyek által svájci pénzügyintézetnél tartott bankbetéteiről. A megállapodás felülvizsgálata¹ alkalmat adhat arra, hogy az olyan új tartalommal kerüljön elfogadásra, ami lehetővé teszi, hogy – más európai országok példáját követve – a svájci pénzügyintézeteknél kezelt bankbetétekre, illetve az azokból származó jövedelmekre is tudjon Magyarország adót kivetni.

A „Rubik” megállapodások

A gazdasági válság egyre erősebben készíti arra az államokat, hogy minden eszközzel fellépjenek az adóelkerülések ellen és az adózás alól eddig kivont jövedelmeket is valamilyen formában bevonják az adórendszerbe. Ennek egyik tipikus példája a banktitokról nevezetes Svájci pénzügyintézetekben kezelt anonim számlákon lévő megtakarítások megadóztatása. A közelmúltban több európai uniós ország (Egyesült Királyság, Németország, Ausztria) is

¹ A Kormány 1521/2012. (XI. 28.) Korm. határozata a Svájci Államszövetség és Magyarország között a jövedelem- és vagyoadók területén a kettős adóztatás elkerüléséről szóló Egyezmény szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról

megállapodást kötött Svájjal, amelyben megállapodnak az adott országok állampolgárai által elhelyezett bankbetétek adóztatásában.

A szerződések tartalma lényegében megegyezik egymással, a különbségek az országok adórendszerének sajátosságait tükrözik. A megállapodás lényegében a következőt tartalmazza. Azok az állampolgárok, akik valamilyen betéttel rendelkeznek svájci bankoknál választhatnak, hogy hozzájárulnak adataik kiszolgáltatásához a hazai adóhivatal részére vagy nem. Abban az esetben, ha hozzájárulnak a svájci bankokban kezelt számláik adatainak kiadásához, akkor az ebből származó jövedelmeik után a hazai szabályoknak megfelelően adóznak. Ez azt is jelenti, hogy a svájci banknál elhelyezett betétre egyszeri, egyénileg kivetett visszamenőleges adót is kivetnek. Amennyiben a külföldi ügyfél nem kívánja felfedni a svájci banknál kezelt számlájának adatait a hazai adóhatóság részére úgy a betét után, az összeg nagyságától és az elhelyezéstől eltelt időtől függően megállapított egyszeri adót fizet. Az adó mértéke Németország esetében 21%-tól 41 %-ig terjedhetett volna, míg Nagy-Britannia esetében 19%-34%, Ausztria esetében pedig 15% - 38% közötti összeg állapítható meg. Ezen felül mindaddig, amíg az osztrák vagy brit számlatulajdonos nem járul hozzá ahhoz, hogy számlájának adatait kiadják a hazai adóhatóságoknak minden évben a betét kamatai után egy átalányadót kell fizetnie. Emellett öröklés estén a hazai szabályoknak megfelelő mértékű örökösödési adót is kell fizetnie a számlatulajdonosoknak. Az említett adóterhek megfizetésével – akár hozzájárul a számla adatainak kiadásához a tulajdonos akár nem – törvényessé válnak az eddig a hazai hatóságok előtt rejtve lévő betétek és a tulajdonos mentesül az adóelkerülés következményei alól. A megállapodások hatálybalépése után csak ezeknek a szabályoknak megfelelően lehet számlát nyitni és fenntartani svájci bankokban a szerződő országok állampolgárainak. A betétek után fizetendő adót minden esetben a svájci adóhatóságok szedik be és utalják át az adott ország számára. Az egyezmények ugyanakkor nyitva hagyják a lehetőséget, hogy még 2013 előtt harmadik országba vigyék át az érintettek a svájci bankszámlákon kezelt pénzeiket. Ezzel kapcsolatban Svájc vállalta, hogy statisztikai adatokat közöl a legfontosabb célországokról.

A megállapodások megkötése

Mindezidáig három ország kötött ilyen jellegű megállapodást Svájjal.² Az Egyesült Királyság és Ausztria esetében az országok törvényhozói is ratifikálták a megállapodást így azok 2013. január 1-jén hatályba léptek. A német felsőház vétója miatt a Svájc és Németország között létrejött megállapodás nem lépett életbe.

² <http://www.economist.com/node/21547229>

a) Egyesült Királyság

Az Egyesült Királyság és Svájc 2011. október 6-án írták alá a megállapodást, amihez 2012. március 20-án kiegészítő jegyzőkönyvet fűztek, ami tartalmazta az örökösödési adó kivetését a svájci betétekre.³ George Osborne brit pénzügyminiszter szerint *ez lesz a történelem legnagyobb adóbehajtása, és végre egyszer a történelemben a svájci bankszámlákról fog áramlani a pénz Nagy-Britanniába, mintsem fordítva.* A megállapodás ellenzői szerint a brit kormány a legnagyobb bűnözőkkel készül kiegyezni annak érdekében, hogy pénzükből 5 milliárd fontos plusz bevételhez jusson a költségvetés. Érvelésük szerint *mindenki, aki Svájcba menekítette a vagyonát és így kerülte el az adófizetést az adócsaló, az adócsalókat pedig meg kell büntetni.*

b) Ausztria

Svájc és Ausztria pénzügyminisztere 2012. április 13-án írták alá a Svájcban tartott osztrák bankszámlák megadóztatásáról szóló megállapodást Bernben.⁴ Becslések szerint mintegy 12 milliárd eurónyi vagyont tartanak osztrák adóalanyok svájci bankszámlákon, részben adózatlanul. Az egyezménytől 2013-ban egymilliárd eurós bevételt vár az osztrák kormány, amely összeget a költségvetésbe is betervezték. 2014-től évente további mintegy 50 millió euróval számolnak a bankszámlák után fizetendő kamatadóból, amiről szintén a megállapodás rendelkezik. Az intézkedés a 2012-ben elfogadott osztrák költségvetési konszolidációs csomag egyik fontos eleme.

Az osztrák ellenzék hevesen bírálta az adóamnesztiát is lehetővé tévő megoldást. Nézetük szerint a kormány *"megjutalmazza" az adócsalókat, s az egyezmény a tisztességes adófizetők "arcul csapásával" ér fel.* Maria Fekter pénzügyminiszter az aláírást bejelentő közleményben ezzel szemben úgy vélekedett, a megállapodás *csökkenti az adóelkerülésre való hajlandóságot, mert lehetőséget kínál az adózatlan vagyonok "egyszer s mindenkorra" való legalizálására.*⁵

c) Németország

Az egyezményt 2011 szeptemberében írta alá a német és a svájci kormány.⁶ A megállapodás eredeti szövegét módosítani kellett a német ellenzéki szociáldemokrata párt kérésére, ami

³ <https://www.gov.uk/government/news/agreement-with-switzerland-to-secure-billions-in-unpaid-tax>

⁴ <http://eurodad.org/1358761/>

⁵ <http://www.tagesanzeiger.ch/schweiz/standard/Schweizer-werden-Bankgeheimnis-nicht-aufgeben/story/10909191>

⁶ <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/55634384-cda6-11e1-bfa5-00144feabdc0.html#axzz3ab8BnxxT>

akkor túl alacsonynak tartotta a 19-34 százalék közötti adókulcs mértékét, így emelték azt fel végül 21-41 százalékra. A megállapodás ratifikációja azonban nem volt eredményes. Míg a kormánypárti többségű alsóház ugyan elfogadta a megállapodást, de a tagállamokat képviselő, ellenzéki többségű felsőház elutasította azt és a törvényhozási eljárásnak megfelelően létrejött egyeztető bizottság sem ért el megállapodást.

A német kormány a megállapodásról szóló vitában elsősorban arra hivatkozott, hogy az *adóelkerülés miatt Svájcba kivitt betétek több milliárd eurós kiesést jelentenek a német költségvetés számára és minél tovább tolódik a megállapodás elfogadása az annál több bevételkiesést jelent.* Másfelől a német kormány arra alapozta érvelését, hogy az *adómegállapodás egyenlő feltételeket teremt az emberek számára.* A pénzügyminiszter szerint a *megállapodás egy jövőbe mutató lépés lenne, ami garantálná, hogy a német adófizetőkre ugyanazok a kötelezettségek vonatkoznak a svájci bankoknál, mint a német bankoknál.* De Wolfgang Schäuble pénzügyminiszter szerint *a titkos svájci bankszámlák évek óta mérgezték Svájc és Németország kapcsolatát, a megállapodás pedig jó megoldás lenne arra is, hogy ez megszűnjön.* De emellett a kormány hangsúlyozta azt is, hogy *a probléma alapvetően, a két ország eltérő szabályozásában van a megállapodás pedig jogbiztonságot teremt a kérdésben.*⁷

Az ellenzék álláspontja szerint *a kormány nem a gazdaságot akarta kifizéríteni, csupán kommunikációs fogásról volt szó.* Véleményük szerint ezzel csak megkönnyítették volna az *adócsalók számára, hogy tovább folytassák jogellenes tevékenységüket, az elvárt 10 milliárd euróból pedig maximum 1,7 milliárd euróra számíthatott volna a német költségvetés.* Az ellenzék követelése egy sokkal szigorúbb megállapodás megkötése volt, egy olyan megállapodásé, amely a mostanihoz képest *sokkal fájdalmasabb a svájci bankoknak és a német adóelkerülőknek egyaránt.* Az ellenzéki SPD központi kampánytémájának szánja az adócsalás elleni harcot, ezért próbálta minden áron elérni, hogy ne záruljon le ez a fejezet még a kampány valódi beindulása előtt.

A kormány és a pénzügyminiszter minden eszközzel meg akarta akadályozni, hogy elbukjon a kétoldalú egyezmény és presztízavesztéssel záruljon az ügy a választások előtt álló CDU/CSU számára. Ezt úgy próbálták elérni, hogy az adómegállapodás révén befolyó összegekből egyre nagyobb arányt ajánlottak fel a tartományok számára. A német felsőház ennek ellenére sem támogatta a javaslatot.

Német becslések szerint német magánszemélyek több mint 60 milliárd eurót helyezhettek el Svájcban adókerülés céljával. A megállapodás eredményeképpen beszedendő adókból 10 milliárd eurós bevételt, a hozamokra kivetett adókból pedig további évi 750 millió eurós bevételre számított a német pénzügyminisztérium.

⁷ <http://www.reuters.com/article/2012/11/20/germany-switzerland-tax-idUSL5E8MK7J220121120>

Pro és Kontra

A Svájccal adómegállapodást kötött országokban alapvetően az alábbi érvek mentén bontakozott ki vita a megállapodásról:

a) Pro érvek

- Igazságosabbá teszi az adórendszert, mert így azok is hozzájárulnak az ország közös kiadásaihoz, akiknek eddig sikerült elkerülni az adózást.
- A jövőre vonatkozóan azokat, akik svájci bankszámlán tartották a pénzüket ugyanakkora adóteher sújtja majd, mint a rendesen adót fizető állampolgárokat. Ráadásul az eddigi adóelkerülőket visszamenőlegesen is megadóztatják.
- Hozzájárul az eltitkolt jövedelmek feltárásához, a gazdaság kifehérítéséhez
- Új bevételekhez jut a központi költségvetés
- Pragmatikus, gyakorlatias megoldás, ami rövid időn belül eredményez bevételeket a költségvetés számára.
- Ütközik az állam büntetőigénye és az az érdek, hogy minél nagyobb arányban szedje be a törvényesen kivetett adókat. A későbbi közcélra fordítható magasabb adóbevétel érdekében az állam lemond a büntető igényéről.
- Olyan üzenetet közvetít, hogy nem éri meg elbújtatni a jövedelmet, mert az állam mindent megtesz azért, hogy azt felkutassa, ráadásul eredményesen.

b) Kontra érvek

- Az adófizetést ilyen módon elkerülők büntethetőségéről való lemondás tulajdonképpen az adóelkerülés jutalmazását jelenti.
- A tisztességes adófizetőknek nem éri meg szabályszerűen adót fizetni, valamint nem fair eljárás velük szemben, hogy az adóelkerülők elkerülhetik a büntetést.
- Az államok magasabbra becsülik a megállapodás szerinti adóztatásból befolyó összeget.
- Az USA által alkalmazott szigorúbb módszer hatékonyabb az adóelkerülés miatt vagyonukat külföldre menekítők ellen. Az USA bünteti azokat a pénzintézeteket, amelyek segítséget nyújtanak az Egyesült Államok valamely állampolgárának ahhoz, hogy elkerülje az adófizetést. Ennek keretében kapott 57 millió dolláros

büntetést a legrégebbi svájci Wegelin bank, amely ezt követően beszünteti tevékenységét.

Az Európai Unió kifogásai

A téma vonatkozásában meg kell vizsgálni annak Uniós kapcsolódását is. Az Európai Unió megtakarításokból származó jövedelem adóztatására vonatkozó irányelvének⁸ célja, hogy megakadályozza a határokon átívelő adóelkerülést. Ennek egyik legfontosabb eszköze a tagállamok adóhatóságai között fennálló, a megtakarítások tulajdonosainak adataira kiterjedő állandó információcsere. Ennek lényege, hogy minden tagállam automatikusan gyűjti a nála nem állandó lakhellyel rendelkező betét tulajdonosok adatait, amit továbbít az érintett ország hatóságainak, így azok a tulajdonos országában alkalmazandó szabályok szerint adóznak. Az EU-nak 5 országgal, köztük Svájjal van megállapodása a megtakarítások adóztatásáról. Az EU álláspontja szerint minden tagállam szabadon köthet kétoldalú megállapodásokat harmadik országokkal egészen addig, amíg azzal nem sérti az EU kompetenciáit, vagy nem sért EU-s jogszabályokat vagy EU-s kétoldalú megállapodásokat. Svájc és a fent említett országok között létrejött megállapodásokat vizsgálta a Bizottság és olyan módosításokat hajtottak rajtuk végre, hogy jelenlegi állapotukban megfelelnek az EU-s követelményeknek. Meg kell említeni azt is, hogy az EU és Svájc közötti megállapodás újratárgyalása jelenleg is zajlik. Ezzel kapcsolatban a Smetana adóügyi biztos levélben hívta fel a tagállamok gazdasági minisztereinek figyelmét arra, hogy milyen kereteken belül köthetnek kétoldalú megállapodásokat Svájjal a megtakarítások adóztatására vonatkozóan.

⁸ A TANÁCS 2003/48/EK IRÁNYELVE (2003. június 3.) a megtakarításokból származó kamatjövedelem adóztatásáról